

Sygn. akt V U 3220/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2015 r. w Legnicy

sprawy z wniosku A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 5 listopada 2014 r.

znak (...)

oddala odwołanie

sygn . akt VU 3220/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 listopada 2014 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy A. M. prawa do emerytury, gdyż wnioskodawca nie osiągnął 25-letniego ogólnego stażu pracy, a jedynie udowodnił 24 lat, 11 miesięcy i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł A. M., domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury. Wnosił o zaliczenie do jego stażu pracy następujących okresów:

1. Od 1 września 1973 r. do 21 czerwca 1974 r. – dot. zatrudnienia w Fabryce(...) w J. jako pracownika młodocianego;
2. Od 1 września 1974 r. do 20 czerwca 1976 r. – dot. zatrudnienia w (...)Huta (...) jako pracownika młodocianego;
3. Od 11 sierpnia 1976 r. do 25 kwietnia 1978 r. - dot. zatrudnienia w(...) Huta (...);
4. Od 26 kwietnia 1978 r. do 14 kwietnia 1980 r. – okres służby wojskowej;
5. Od 15 kwietnia 1980 r. do 12 maja 1980 r. – okres przerwy między zwolnieniem ze służby wojskowej a podjęciem zatrudnienia;
6. Od 13 maja 1980 r. do 31 grudnia 1998 r. - dot. zatrudnienia w (...)Huta (...);

7. Okresu przerwy wakacyjnej od 22 czerwca 1974 r. do 31 sierpnia 1974 r.

W zakresie ostatniego wskazanego okresu, wnioskodawca powołał się na prawomocne orzeczenie Sądu Rejonowego w Głogowie w sprawie o sygn. akt IV P 697/97, wskazując, iż na jego mocy zaliczono mu okres wakacji przy ustalaniu stażu pracy wymaganego do nabycia akcji (...).

W odpowiedzi na powyższe odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, wskazując, że uwzględnił wszystkie okresy zatrudnienia wnioskodawcy wymienione w jego karcie przebiegu zatrudnienia.

Sąd ustalił:

Wnioskodawca A. M. urodził się dnia (...) 55 lat ukończył z dniem (...)r. Ubezpieczony nie przystąpił do OFE. Na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 24 lata, 11 miesięcy i 14 dni stażu pracy, z czego 19 lat, 9 miesięcy i 18 dni pracy w warunkach szczególnych przy pracach wymienionych w dziale IV wykazu B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43)

W karcie przebiegu zatrudnienia, organ rentowy ujął wszystkie wskazywane przez wnioskodawcę w odwołaniu okresy zatrudnienia i nieskładkowe, poza wskazanym w odwołaniu okresem wakacji i przerwy w zatrudnieniu od zakończenia służby wojskowej do podjęcia zatrudnienia. Organ rentowy, wyliczając ogólny staż pracy nie uwzględnił jako okresów składkowych jedynie jego zatrudnienia w okresach: od 1 września 1973 r. do 21 czerwca 1974 r. i od 1 września 1974 r. do 20 czerwca 1976 r., a nadto nie wliczył pominiętego okresu wakacji i przerwy w ubezpieczeniu po odbyciu służby wojskowej.

/bezsporne, nadto akta emerytalne ZUS/

W okresie od 1 września 1973 r. do 21 czerwca 1974 r. wnioskodawca uczęszczał do klasy pierwszej (...)Szkoly Zawodowej przy Fabryce (...) w J.. W okresie tym pobierał naukę i odbywał zajęcia praktyczne w zakresie nauki zawodu elektromontera. Zajęcia teoretyczne trwały 3 dni w tygodniu. Kolejne 3 dni przeznaczone były na zajęcia praktyczne w zakładzie pracy. Trwały one od godziny 6 do 14, wykonywane były w grupach 10 osobowych, nadzorowanych przez 2-3 instruktorów. Każdy z uczniów wykonywał czynności związane z przyuczonym zawodem. Wszyscy uczniowie klasy powoda uczestniczyli w zajęciach praktycznych tylko w Fabryce (...), a zakończeniu nauki nie mieli obowiązku podjęcia pracy w Fabryce.

Za okres odbywania praktyk Fabryka (...) w J. wystawiła wnioskodawcy świadectwo pracy dnia 30 września 2002 r., wskazując, iż w okresie od 1 września 1973 r. do 20 czerwca 1974 r. ubezpieczony pracował na stanowisku pracownika młodocianego w celu nauki zawodu. Dnia 22 sierpnia 2003 r. Zastępca Kierownika ds. Osobowych, Płac, Szkolenia i Organizacji (...) wydał wnioskodawcy oświadczenie, że ubezpieczony był pracownikiem młodocianym, wskazując, iż w dokumentach archiwalnych przedsiębiorstwa brak jest umowy o naukę zawodu, jednakże z każdym uczniem zakład zawierał taką umowę i była ona podpisywana przez ucznia oraz opiekuna prawnego-rodzica.

dowód: - akta kapitałowe ZUS: kopia świadectwa pracy z dn. 30.09.2002 r., kopia zaświadczenie z dn. 22.08.2003 r.;

- -częściowo wyjaśnienia wnioskodawcy – e-protokół z dn. 3 czerwca 2015 r. – 00: 08:56 -00:26:00 .

W związku z likwidacją w.w. szkoły, w okresie od 1 września 1974 r. do 20 czerwca 1976 r. wnioskodawca kontynuował naukę zawodu elektromontera w (...) Szkole Zawodowej przy Hucie (...) w zawodzie elektromontera urządzeń i maszyn elektrohutniczych. Wnioskodawcę obowiązywał taki sam system nauki i wymiar czasu zajęć teoretycznych i praktycznych, jak na pierwszym roku, tj. po trzy dni w tygodniu. Zajęcia praktyczne odbywał w grupach 3-4 osobowych, prowadzonych przez instruktora danego działu huty. Za okres świadczenia pracy pobierał wynagrodzenie, w tym za okres połowy ferii zimowych, gdyż obowiązywały go w tym wymiarze zajęcia praktyczne, bez dni nauki. Pozostały okres ferii i wakacji wnioskodawca nie pracował i nie pobierał wynagrodzenia.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 29 listopada 1999 r. o sygn. akt IV P 1050/99 w sprawie o ustalenie i przyznanie akcji, z powództwa wnioskodawcy przeciwko (...) Huta (...) w G., Sąd Rejonowy w Głogowie ustalił, że A. M. w okresie od dnia 1 września 1974 r. do 19 czerwca 1976 r. był zatrudniony w (...) Huta (...) w Ż. na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Dnia 4 grudnia 2002 r. (...)Huta (...) w Ż. wystawiła wnioskodawcy świadectwo pracy za okres od 1 września 1974 r. do 19 czerwca 1976 r. na stanowisku ucznia praktycznej nauki zawodu: elektromonter maszyn i urządzeń hutniczych.

dowód: - akta kapitałowe ZUS: kopia świadectwa pracy z dn. 04.12.2002 r.;

- wyrok z dn. 29.11.1999 r. Sądu Rejonowego w Głogowie – k. 55 akt dołączonych o sygn.. IV P 1050/99;

- -częściowo wyjaśnienia wnioskodawcy – j.w .

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wnioskodawca domagał się w niniejszym postępowaniu przyznania mu emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 w zw. z art. 39 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu.

Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 8 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w dziale IV w wykazie B, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 10 lat pracy w szczególnych warunkach.

W sprawie sporny między stronami pozostawał jedynie wymiar ogólnego stażu pracy wnioskodawcy.

Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, by do ogólnego niekwestionowanego stażu pracy wliczyć wnioskodawcy okres jego nauki od 1 września 1973 r. do 21 czerwca 1974 r. w (...) Szkole Zawodowej przy Fabryce (...) w J..

Należy wskazać, że przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu stażu pracy warunkującego prawo do emerytury lub renty oraz ich wysokość, nie przewidują możliwości uwzględniania każdego okresu edukacji na poziomie uzyskiwania podstawowych kwalifikacji zawodowych, a więc okresu nauki w szkole zawodowej, technikum czy liceum, nawet jeśli program nauki przewidywał także obowiązkową praktyczną naukę zawodu. Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy uwzględnieniu do ogólnego stażu

pracy podlegają przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r., albowiem w tym czasie osoby te były objęte obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Obowiązujący do 1974 r. stan prawny, tj. to jest do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy) przewidywał odrębność prawną uczniów szkół zawodowych wszystkich typów i szczebli, także w czasie odbywania praktycznej nauki zawodu w zakładach pracy na podstawie umów zawartych przez szkoły z zakładami pracy oraz młodocianych pracowników zatrudnionych przez zakład pracy w celu przyuczenia do zawodu na podstawie indywidualnej umowy o pracę zawartej pomiędzy młodocianymi pracownikami a zakładem pracy, określającej wzajemne prawa i obowiązki stron. Przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczenia do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy, obowiązującej do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, wymagały formy pisemnej dla zawarcia wymienionej w jej tytule umowy pomiędzy zakładem pracy a młodocianym pracownikiem (reprezentowanym przez przedstawiciela ustawowego). W świetle przedstawionych regulacji oczywistym jest, iż dla wykazania, że dany okres stanowi okres składkowy, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy emerytalnej bezwzględnie wymagany jest przedstawienie dokumentów potwierdzających fakt zatrudnienia przez zakład pracy w celu przyuczenia do zawodu na podstawie indywidualnej umowy o pracę. Tylko w takim bowiem przypadku młodociany podlegał ubezpieczeniu społecznemu, a w związku z tym była za niego opłacana składka na ubezpieczenie społeczne. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 marca 2009 r. sygn. III AUa 1213/08, opubl. OSA 2011/5/57-63, LEX nr 530999, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 lipca 2014 r., III AUa 2199/13, LEX nr 1506206, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2009 r., II UK 334/08).

W ocenie Sądu wnioskodawca nie wykazał, że w okresach trwania nauki w obu szkołach zawodowych posiadał status pracownika młodocianego, bowiem przedłożone na tą okoliczność dowody w postaci dokumentów i jego wyjaśnień były niespójne. Sposób świadczenia pracy w ramach zajęć praktycznych w obu szkołach wynika ze szczegółowych wyjaśnień wnioskodawcy, który stwierdził, iż samodzielnie podpisywał umowy o naukę zawodu, nie pobierał wynagrodzenia za czas połowy ferii zimowych i całych wakacji, gdyż wtedy nie świadczył pracy. Nadto wskazał, iż prace w zakładach pracy wykonywał w zespołach uczniowskich, nadzorowanych przez instruktorów. W tym celu zakłady te zatrudniały nauczycieli zawodu. W tym stanie rzeczy świadectwo pracy wystawione przez (...), zaświadczenie z dnia 22 sierpnia 2003 r., wystawione przez przedstawiciela (...), jak i świadectwo pracy wystawione za sporny okres nauki przez (...), nie może być uznane za wiarygodne i wystarczające do uznania, że istotnie w spornym okresie ubezpieczonego wiązała indywidualna umowa z pracodawcą. Wskazany przez ubezpieczonego tryb zawarcia umowy, tj. samodzielnie, bez podpisania umowy przez rodzica bądź opiekuna prawnego, oraz kwestia stosunków wnioskodawcy z zakładami pracy w czasie ferii i wakacji podważa prawidłowość i rzetelność w.w. dokumentów. Warunki te nie korespondują bowiem z zasadami zawierania umów przez osobę poniżej 18 roku życia oraz z wymogami wynikającymi z przepisów w/w ustawy z dnia 2.07.1958r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. nr 45 poz. 226), a w szczególności z jej przepisem art. 17, dotyczącym urlopów, z którego wynika, że młodocianym do ukończenia 16 roku życia przysługuje po nieprzerwanej pracy półrocznej płatny urlop wypoczynkowy w wymiarze 2 tygodni, a po rocznej nieprzerwanej pracy oraz w roku następnym urlop wypoczynkowy w wymiarze 30 dni kalendarzowych, a na wniosek młodocianego objętego doksztalceniem zakład pracy powinien mu udzielić urlopu w okresie ferii szkolnych. Z powyższego wynikało, iż pracownikowi młodocianemu przysługiwał jeden miesiąc wakacji, zamiast dwóch, jak w przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych – w tym wnioskodawcę. Nadto sposób odbywania zajęć praktycznych, opisany przez wnioskodawcę odpowiada zasadom prowadzenia tych zajęć w ramach realizacji obowiązującego planu nauczania, a nie umowy o naukę zawodu. Tego rodzaju praktyczne zajęcia były prowadzone przez nauczyciela zawodu danej szkoły, dawniej zwanego nauczycielem-instruktorem, w wydzielonym zespole szkoleniowym, a nad tymi zajęciami uczniów powinni czuwać także majstrowie i inni pracownicy zakładu pracy, którzy odpowiadali za bezpieczeństwo uczniów. Z kolei pracownik młodociany zatrudniony w celu nauki zawodu był włączany bezpośrednio w skład kolektywu pracowniczego zakładu pracy, a by tak było w przypadku odwołującego nie wynika z jego wyjaśnień.

Istotnym dla oceny dowodów z w.w. dokumentów z uwzględnieniem treści wyjaśnień wnioskodawcy, miał też fakt, iż dokumenty te były wystawione w latach 2002-2003, a nadto potwierdzają brak indywidualnej umowy w aktach

osobowych, nie wskazując na przyczynę tego stanu rzeczy. Nadto wystawienie świadectwa pracy ubezpieczonemu przez (...), miało miejsce dopiero po wydaniu prawomocnego wyroku z dnia 29 listopada 1999 r. przez Sąd Rejonowy w Głogowie w sprawie o sygn. akt IV P 1050/99. W sprawie tej (...) jako strona pozwana stał na stanowisku, że sporny w niniejszej sprawie okres od 1 września 1974 r. do 19 czerwca 1976 r. nie jest okresem zatrudnienia wnioskodawcy, od którego zależało jego prawo do otrzymania akcji zakładowych. Zatem omawiane świadectwo pracy było wynikiem przeciwnego ustalenia, dokonanego w.w. wyrokiem.

W tym miejscu należy wskazać, że Sąd w niniejszej sprawie nie był związany w.w. orzeczeniem. Zgodnie z przeważającymi poglądami doktryny i orzecznictwa, istota uregulowanej w art. 365 § 1 k.p.c. mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia polega na tym, że wymienione w nim podmioty powinny mieć na względzie fakt wydania prawomocnego orzeczenia i jego treść. Wynikający z niej stan związania ogranicza się jednak do sentencji orzeczenia i nie obejmuje motywów rozstrzygnięcia. Sąd nie jest związany ustaleniami i oceną dowodów, dokonanymi w innej sprawie, zwłaszcza gdy sprawy te dotyczyły innego przedmiotu i toczyły się między innymi stronami (por. m.in. wyrok SN z dnia 30 stycznia 2013 r., sygn. V CSK 84/12, LEX nr 1311858; wyrok SN z dnia 13 stycznia 2000 r., II CKN 655/98, LEX nr 51062; wyrok SN z dnia 28 czerwca 2007 r., IV CSK 110/07, LEX nr 488981). Wobec tego Sąd dokonał samodzielnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie na okoliczność świadczenia przez wnioskodawcę pracy w charakterze pracownika młodocianego w spornych okresach nauki w szkołach zawodowych.

Brak było także podstaw prawnych do zaliczenia wnioskodawcy do ogólnego stażu ubezpieczeniowego okresu od zwolnienia ze służby wojskowej do czasu podjęcia przez niego zatrudnienia. Żaden przepis ustawy emerytalnej, w tym art. 6 i 7 zawierających katalog okresów składkowych i nieskładkowych uwzględnianych przy ustalaniu prawa do świadczeń, jak i ustawy szczególne, nie przewidują takiej możliwości. Wbrew sugestiom odwołującego, nie jest taką podstawą art. 108 ustawy z dnia z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220 ze zm.) oraz w § 3 (§ 5 w brzmieniu rozporządzenia zmienionym od dnia 4 kwietnia 1975 r.- Dz.U. z 1975 r. Nr 10, poz. 61) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318 ze zm.), na podstawie których przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej zalicza się - z zachowaniem ciągłości pracy - do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Z regulacji tej wynika jedynie, iż ponowne podjęcie pracy u pracodawcy w ciągu 30 dni od zakończenia służby uzasadniało wliczenie okresu służby wojskowej do wszystkich uprawnień pracowniczych. Brak jest natomiast podstaw do zakwalifikowania do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy spornego okresu przerwy pomiędzy zakończeniem przez wnioskodawcę pełnienia czynnej służby wojskowej, a powrotem do pracy, trwającej od 15 kwietnia 1980 r. do 12 maja 1980 r.

Podsumowując powyższe, Sąd uznał, że zaskarżona decyzja organu rentowego była prawidłowa i ze względu na brak wymaganych na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, brak było podstaw do przyznania spornego świadczenia na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., pozbawione uzasadnionych podstaw odwołanie oddalił.